

3. Leviticus, Numeri en Deuteronomium

(Naar: diverse bronnen)

De laatste drie boeken van de pentateuch zijn Leviticus, Numeri en Deuteronomium. De boeken zijn, zoals eerder al gezegd, op schrift gesteld door Mozes. Van de 27 hoofdstukken van Leviticus beginnen er 20 met "De Here sprak tot Mozes". In het boek Numeri komt de uitdrukking zelfs 40 keer voor. Hoewel Deuteronomium eveneens door Mozes is geschreven is het denkbaar en aannemelijk dat het laatste hoofdstuk door Jozua is geschreven omdat dit hoofdstuk over de "dood" van Mozes spreekt. Dat wil zeggen: er staat dat hij stierf en de Here hem begroef maar dat zijn graf nooit gevonden is.

Leviticus is geschreven bij de berg Sinaï. Numeri waarschijnlijk tijdens of aan het eind van de tocht/omzwervingen door de woestijn en Deuteronomium kort voor Mozes' dood: Deuteronomium 1:1, 1:5.

3.1 Leviticus

Het boek Leviticus is genoemd naar de Leviëten, de stam die de tempeldienst uitvoerde. Leviticus beschrijft in detail de diverse offers, de priesterlijke dienst, de wijding van Aäron en zijn zonen, reinheidswetten, huwelijkswetten, etc. waar het volk zich aan had te houden. Het toont hoe zondige mensen, door de offerdienst, tóch tot God kunnen naderen en daarom niet hoeven te sterven. Voor de Christen geldt iets anders:

"Want het loon dat de zonde geeft, is de dood, maar de genade, die God schenkt is het eeuwige leven in Christus Jezus, onze Here". [Romeinen 6:23]

Voor Israël goldt het bloed 'van bokken en stieren' als "zoenmiddel" (het bloed bedekte hun zonden, uiteraard symbolisch, waardoor zij met God verzoend konden worden). Offeren was overigens iets wat men niet zomaar even deed, een offer kostte je iets. Immers, een dier (bok, stier, enz) was een stuk eigendom oftewel vertegenwoordigde economische waarde. Zondigen was dus een zaak die mensen niet alleen moreel schaadde, maar ook financieel. Om "het weer goed te maken met God" moest men een (soms flinke) financiële veer laten.

"Want als reeds het bloed van bokken en stieren en de besprenging met de as der vaars hen, die verontreinigd zijn, heiligt, zodat zij **naar het vlees gereinigd werden** hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die door de eeuwige Geest Zichzelf als een smetteloos offer aan God gebracht heeft, **ons bewustzijn reinigen** van dode werken, om de levende God te dienen? En **daarom is Hij de middelaar van een nieuw verbond**. [Hebreeën 9:13-15]

Voor de Christen geldt een nieuw verbond, waarvan de Here Jezus de "middelaar" (= "tussenpersoon") is. De Priesterdienst is door Zijn lijden, sterven en opstaan afgeschaft, overbodig geworden. Het is een verbond met een heel andere werking; het éérste verbond en de bijbehorende offers -voor Israël- "reinigt" het "vlees" of de mens, in zijn aardse toestand. Het twééde verbond, en het éenige offer dat hiervoor is gedaan, reinigt het bewustzijn, de geest van de mens.

Leviticus benadrukt dat **bloed noodzakelijk is** voor verzoening en boetedoening:

"Want de ziel van het vlees [het levende wezen, rb] is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen" [Leviticus 17:11].

Het (globaal) kennen van de wetten en achtergrond van de wet voor Israël is van belang om te begrijpen waarom Christus stierf voor de mens(heid). Het leven was uit het "navolgen van de wet": "de mens die ze doet, zal daardoor leven" (Leviticus 18:5).

Er zijn vijf belangrijke offers welke de Israëliëten heiligden:

1. *Brandoffers*
2. *Voedseloffers*
3. *Vredeoffers*
4. *Zondeoffers (type van het Offer van Christus!)*
5. *Offers voor specifieke zonden.*

Het brengen van offers is en was een zaak van het hart. God gruwelt van de plichtmatig gebrachte offers of -met andere woorden- de opgelegde of **plichtmatige godsdienst**. David, de "man naar

God's hart", brengt dit tot uitdrukking in psalm 51 - die hij schrijft nadat hij overspel heeft gepleegd met Batseba en weet "hier helpt geen (plichtmatig) offer, God vraagt iets anders: oprecht berouw".

"Want Gij hebt geen behagen in slachtoffers, dat ik die brengen zou;
aan brandoffers hebt gij geen welgevallen.
De offeranden Gods zijn een verbroken geest;
een verbroken en verbrijzeld hart veracht Gij niet, o God."
[Psalm 51:18, 19]

Zondeoffer

Aan het zondeoffer besteden we nog wat extra aandacht. In Mattheüs zegt de Here Jezus namelijk van zichzelf:

'Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen'. Mattheüs 5:17

Door de vervulling van de wet, op Golgotha, heeft de Here Jezus Christus op Oudtestamentische wijze verzoening gedaan voor Zijn volk. De wet bepaald dat elk jaar het lot geworpen werd over twee geitenbokken; één werd in de woestijn, naar de woestijngheest Azazel gezonden, de andere moest sterven als zondoffer. Op de bok voor [Azazel](#) werden de handen gelegd en zo werden, symbolisch, de zonden van het volk op de bok gelegd en daar na naar de woestijngeesten gezonden.

"Hij zal de twee bokken nemen en ze voor het aangezicht des He-ren stellen bij de ingang van de tent der samenkomst. En Aäron zal over de beide bokken het lot werpen; een lot voor de Here, en een lot voor Azazel. Dan zal Aäron de bok waarop het lot voor de Here gevallen is, brengen en hem ten zondoffer bereiden. Maar de bok waarop het lot voor Azazel gevallen is, zal men levend voor het aangezicht des Heren stellen, om daarmee verzoening te doen, door hem voor Azazel de woestijn in te zenden" [Leviticus 16:5-10]

Deze twee bokken waren een type van een situatie die eeuwen later plaatsvond. De Here Jezus Christus werd naast Barabbas gezet. De Here werd als zondoffer aan het kruis geofferd, Barabbas kon gaan.... Hij bleef leven in een wereld waar de satan en zijn geesten de macht hadden (de woestijn als beeld van deze wereld).

De conclusie kan zijn dat de Israëlieten in hun godsdienst dus ook andere goden of geesten kenden. Dat is maar ten dele juist. Azazel is namelijk de naam voor de aanvoerder of leider van de demonen, vaak uitgebeeld als een bok. Veel (primitieve) Semitische stammen offerden aan Azazel - dit in tegenstelling tot de Hebreëën. De Azazel-rite kende sexuele perversie als methode van offeren (vrouwen die sex bedreven met bokken) en het beeld dat we hier zien is duidelijk: het was een occulte rite. De bok beladen met zonde werd teruggestuurd naar de plaats waar de zonde hoorde: bij de satan en zijn demonen.

3.2 Numeri

Het boek Numeri is zo genoemd omdat alle mannelijke Israëlieten die oud genoeg waren om te dienen in het leger werden geteld. De leeftijdsgrens is hier 20 jaar. Dit gebeurde bij de berg Sinai en later nogmaals toen zij op het punt stonden het land Kanaan in te trekken. Het boek beslaat een periode van ongeveer 38 jaar. Het volk werd geteld, bij de berg Sinai, en er waren meer dan 600.000 mannen van boven de 20 jaar, de Levieten niet meegeteld. Ook in het einde van Numeri zien we dat er ruim 600.000 mannen, Levieten niet meegeteld, dienst kunnen doen in het leger. Gezien dit aantal is het dus niet verwonderlijk dat de Farao de nodige angst had voor dit volk!

Hoewel vaak kritiek geleverd wordt op de Bijbel (aantallen die genoemd worden, leeftijden e.d.) zie ik persoonlijk geen enkele aanleiding om niet te geloven dat het volk dus dermate groot was. De "snelheid" van trekken door de woestijn is bijvoorbeeld een indicatie dat het inderdaad om een zeer groot volk ging. Er zijn ook andere indicaties - bijvoorbeeld de rechtsspraak en het 'uitputtende karakter' hiervan - als ook de reacties van de volken rondom. Die waren niet voor niets bang voor die massa mensen die in de woestijn rondzwierf op zoek naar een plaats om zich te vestigen..! In Numeri zelf zien wij later ook grote aantallen die overlijden (zie verder). Ook dit bevestigt het beeld van een enorm groot volk.

Ongehoorzaamheid en opstand

In Numeri zien we de ontevredenheid bij het volk, de reactie van de Here hierop (kwakkels, hoofdstuk 11), Mirjam -de zuster van Mozes- met melaatsheid gestraft wegens haar opstandige houden (en na 7

dagen weer genezen), de twaalf verspieters en hun (wan)gedrag: het verspreiden van kwaad gerucht en ongeloof (Numeri 13:32-33). Dit laatste leidt er toe dat het volk zich tegen Mozes en Aäron keert en zelfs een andere leider willen kiezen om terug te keren naar Egypte... Jozua en Kaleb, 2 van de 12 verspieters, vertrouwen op God en hun vertrouwen wordt beloond; Jozua wordt later de opvolger van Mozes.

Het resultaat van de ongehoorzaamheid is dat allen boven de 20 jaar, die geteld zijn, zullen sterven (natuurlijke dood) in de woestijn en pas daarna zal het volk Israël het land ingaan (Numeri 14:28-31). De kinderen van het volk, dus iedereen tot 20 jaar, en Jozua en Kaleb mochten het land wél in. Een conclusie hieruit is dat God mensen tot ca. 20 jaar nog "voor onschuldig" houdt. Daarboven wordt men voor zijn eigen daden verantwoordelijk gehouden en gesteld door God.

Numeri 13 vormt een keerpunt in het hele "uittocht-verhaal". Het wordt in de brieven in het Nieuwe Testament twee maal aangehaald: in 1 Korinthe 10:1-15 waar Paulus schrijft "dit is hun overkomen tot een voorbeeld (voor ons) en het is opgetekend ter waarschuwing voor ons" en in Hebreëen 3:7-10 komen we dit gedeelte eveneens tegen.

Dr. Scofield schrijft:

"De wetgever [d.i. Mozes, rb] kon de kinderen Israëls niet leiden in hun erfdeel, want de wet (als altijd) "was krachteloos door het vlees" (Rom. 8:3); Israël had geen geloof (Hebr. 3:19)."

Hij stelt dat niet onder Mozes, als type van **de Wet**, maar onder Jozua, als type van **Christus** (d.i. de Genade), het volk het land in mocht gaan. De intocht is een herhaling van de uittocht; het volk gaat door het water dat "als een muur blijft staan" (Lees hiervoor Jozua 3:1-17).

Afgoderij en overspel

Numeri 25 - dit gedeelte verdient nog aandacht omdat we hier zien dat het volk afgoderij pleegt; de ontucht die in hoofdstuk 25:1 genoemd is wordt vaak uitgelegd als de 'afgoderij'. Maar, uit het vervolg zien we dat de mannen niet alleen geestelijke 'ontucht' of 'overspel' pleegden door Baal-Peor te offeren. Zij bedreven ook lichamelijke ontucht (overspel) met de vrouwen van Moab. Sommigen denken zelfs dat er mogelijk sprake was van niet alleen hetero-sexueel overspel maar zelfs lesbische omgang.

De Baäl was een vruchtbaarheidsgod of **rite**, maar elke plaats of stad had vaak zijn eigen Baäl. Vandaar ook de verschillende benamingen of toevoeging van een plaatsnaam, zoals hier de "Baäl Peor" (= de Baäl van Peor, oftewel de vruchtbaarheidsrite van de plaats of berg Peor). Het was de mannelijke godheid van de Kanaänietische en Foenisische volken. De religie werd eveneens in Moab en Midian aangehangen. In de Baälsgodsdienst wordt de Baäl en zijn zuster en vrouw Anat vereerd (1). In alle opzichten dus een rite die tegen de Wet van Israël in gaat.

Waarschuwing aan de Gemeente

Het is eigenlijk een triest relaas; het volk dat in Numeri en voorliggende boeken de wetten krijgt en hier volmondig "ja" tegen zegt, doet niet anders dan op een verschrikkelijke manier de wet breken. Hier is te zien dat, zelfs al is God aanwezig in de rook-/vuur-kolom, de vele wonderen die ze hebben gezien, rechtstreeks spreekt tot Mozes en zijn volk, enz. het volk onverdroten door gaat met zondigen. Paulus schrijft niet voor niets dat het opgetekend is als een waarschuwing voor ons. Wij zijn, om het maar eens populair te zeggen, geen háár beter dan het volk Israël! ook wij zijn vaak opstandig, ongehoorzaam en plegen overspel door niet God maar onze eigen goden (geld, macht, roem, eigenbelang maar ook andere goden door bijvoorbeeld Christendom te mengen met de Islam, het Bhoedisme of andere wereldgodsdiensten) te dienen.

3.3 Deuteronomium

Na (bijna) veertig jaren God in de woestijn te hebben gediend, schrijft Mozes, aan het einde van zijn leven, dit boek. Jozua is gekozen als de nieuwe leider van het volk en Mozes geeft hiermee zijn laatste aanwijzingen aan het volk.

Zoals we weten werd het gehele volk vertegenwoordigd door de oversten. Wanneer dan het spreken van Mozes begint en er staat: "Dit zijn de woorden, die Mozes tot geheel Israël gesproken heeft" dan is de gerechtvaardigde conclusie dat dit een toespraak is geweest tot de leiders van het volk -als

vertegenwoordigers hiervan- en de geschreven weerslag hiervan was beschikbaar voor een ieder en/of er werd uit voorgelezen aan een ieder.

De naam Deuteronomium is een samentrekking van twee begrippen of woorden:

- deuterio = twee of tweede;
- nomos = wet

Met andere woorden: het is de tweede keer of de herhaling van de Wet en het herinneren aan deze Wet had als doel het volk voor te bereiden op het binnentrekken van het land Kanaän. Mozes maakt zéér duidelijk dat het een unieke Wet is, welke alleen aan Israël is gegeven:

"Hoor, Israël: de Here is onze God; de Here is één! Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht" [Deuteronomium 6:4, 5]

Deze wet was het die Israël als volk apart zette, heiligde. Het was hetgeen hen onderscheidde van de volken en het gedrag van deze volken in leven, leer en opvatting.

Profeten

In eerdere hoofdstukken bespraken we al de taak van de profeet. In Deuteronomium zien we specifiek richtlijnen van de Man God's, Mozes omtrent waarzeggerij, profetie en dergelijke maar ook een opmerkelijke profetie van Mozes zelf - plotseling tussen de verzen met richtlijnen door:

"Een profeet uit uw midden, uit uw broederen, zoals ik ben, zal de Here, uw God, u verwekken; naar hem zult gij luisteren. Juist zoals gij van de Here, uw God, gevraagd hebt op Horeb, op de dag der samenkomst, toen gij ziedet: ik wil niet langer de stem van de Here, mijn God, horen en dit grote vuur niet langer zien, opdat ik niet sterve. Toen zijde de Here tot mij: Het is goed, wat zij gesproken hebben; een profeet zal ik verwekken uit het midden van hun broederen, zoals gij zijt; Ik zal mijn woorden in zijn mond leggen, en hij zal alles tot hen zeggen, wat Ik hem gebied. De man, die niet luistert naar de woorden welke hij in Mijn naam spreken zal, van die zal Ik rekenschap vragen." [Exodus 18:15-19]

Deze verzen slaan onmiskenbaar op de Here Jezus. Met name het "zal de Here, uw God, u verwekken". Er is maar één mens of profeet waarvan dit zo beschreven is, en dat is Christus Jezus. De waarschuwing in vers 19 is ook overduidelijk; het niet luisteren naar Jezus zal er in resulteren dat God de mens die dat niet doet ter verantwoording zal roepen.

Vanaf het 20e vers vinden we weer aanwijzingen, en ook een ernstige waarschuwing tegen valse profetie:

"Maar een profeet, die overmoedig genoeg is om in mijn naam een woord te spreken dat Ik hem niet gebod te spreken, of die in naam van andere goden spreekt - die profeet zal sterven. Wanneer gij nu bij uzelf mocht zeggen: Hoe onderkennen wij het woord dat de Here niet gesproken heeft? - als een profeet spreekt in de naam des Heren en zijn woord wordt niet vervuld en komt niet uit, dat is dit een woord dat de Here niet gesproken heeft; in overmoed heeft de profeet het gesproken, gij zult voor hem niet vrezen".

Nergens in het Nieuwe Testament wordt dit bovenstaande herroepen. Toch zien wij tegenwoordig leringen de kop opsteken over zogenaamde 'feilbare gemeenteprofetie'.

Matzken schrijft in dit verband:

"In tegenstelling tot Efeze 4:11 kunnen we thans niet van bepaalde personen zeggen dat iemand een apostel of een profeet is. Wel komt uiteraard profetie in de gemeente voor, Openbaringen 19:10, het getuigenis van Jezus in de Geest der Profetie. Maar deze profetie heeft, in tegenstelling tot de Bijbelse tijden, niet meer het karakter van 'inspiratie', dus van nieuwe openbaringen van God. Haar karakter is nu 'illuminatie', als verlichting van het Woord, en soms een bijzondere, persoonlijke, leiding [...] wanneer iemand zich in deze tijd als 'apostel' of 'profeet' voordoet, of zich zelfs zo laat noemen, staat hij dicht bij de verleiding en de leugen" (2)

Wat Matzken hier zegt is dus dat profeten niet meer voorkomen. Hoogstens kan iemand op de Bijbelse waarheid meer licht laten schijnen. We spreken dan ook niet van profeten of profetie, maar

van leraren. Uiteraard leraren die vervuld zijn met de Heilige Geest, anders zouden zij over het Woord van God géén licht kunnen laten schijnen! We kunnen en hebben hier natuurlijk nog wel een paar nuances aan te brengen.

-
- 1) The Bible and Recent Archaeology, Innvista - Homeschoolers support site
 - 2) Wat gelooft de Christen, R.H. Matzken